

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקסג

ערב שבת-קודש
פרשת קדושים
כ"ז בניסן ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לוח השבוע

* צוואת ר' יהודה החסיד שלא ליטול
ציפורניים בראש-חודש¹³.
* מי שטרם בירך את 'ברכת האילנות', יודרו
לברכה היום¹⁴.
יום רביעי
ב' באייר
"תפארת שבתפארת", יום הולדת את כ"ק
אדמו"ר מוהר"ש נ"ע, בשנת תקצ"ד¹⁵.

יום שלישי
א' באייר, ב' דראש-חודש
דיני ומנהגי ראש-חודש, כנ"ל (א' דראש-
חודש).

בימי ניסן יכולים לברך.
(15) תולדות חייו בסיפר התולדות – אדמו"ר מוהר"ש
לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו (בהוצאת קה"ת, ברוקלין תשי"ז,
תשנ"ז) ובפירוט נוסף, בספר בשם זה של הרה"ח ראי"ח שי
גליצנשטיין, בהוצאת קה"ת, כפר-חבי"ד תשל"ו. וראה
בירשימותי חובי קמ עמ' 8. קפז עמ' 17.

וראה כף-חיים ס"י תיט סוסי"ק ז.
(13) קצות-השולחן ס"י עג בבדיהשולחן ס"ק ד, צוואת
ריה"ח אות מת. וראה בסי מנהגי ר"י-חבי"ד פ"יא הע' 2,
ובסי קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז בימלואים לסי' רס'
רסב (עמ' נד).
(14) כיוון שהרבי (בשערי הלכה ומנהגי או"ח ח"א ס"י קיד)
מדייק מלשון יסדר ברכת הנהנין לאדה"ז (פ"ג ס"י"ד) שרק

לזכות
האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ז בניסן ה'תשס"ה – ד' באייר ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ז בניסן	ה' שאר אבות הטומאות. פרק ט-יא.	ה' שגגות. פרק ג.	מ"ע צז.
ש"ק	כ"ח בניסן	פרק יב-יד.	פרק ד.	מ"ע קה.
א'	כ"ט בניסן	פרק טו-יז.	פרק ה.	מ"ע קה.
ב'	ל' בניסן	פרק יח-כ.	פרק ו.	מ"ע צח.
ג'	א' באייר	ה' טומאת אוכלין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ז.	מ"ע צח.
ד'	ב' באייר	פרק ד-ו.	פרק ח.	מ"ע צח.
ה'	ג' באייר	פרק ז-ט.	פרק ט.	מ"ע צח.
ו'	ד' באייר	פרק יב.	פרק י.	מ"ע צח.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', כ"ז בניסן	3.32	4.30	4.55	5.55	9.12	12.38	1.11	7.24.6	7.50
ש"ק, כ"ח בניסן	3.30	4.29	4.54	5.54	9.12	12.37	1.11	7.25.3	7.51
א', כ"ט בניסן	3.29	4.28	4.53	5.54	9.11	12.37	1.11	7.26.0	7.52
ב', ל' בניסן	3.28	4.27	4.52	5.53	9.11	12.37	1.11	7.26.7	7.53
ג', א' באייר	3.26	4.26	4.51	5.52	9.10	12.37	1.11	7.27.4	7.54
ד', ב' באייר	3.25	4.25	4.50	5.51	9.10	12.37	1.12	7.28.1	7.54
ה', ג' באייר	3.23	4.24	4.49	5.51	9.09	12.37	1.12	7.28.8	7.55
ו', ד' באייר	3.22	4.23	4.48	5.50	9.09	12.37	1.12	7.29.5	7.56

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנוראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת קדושים	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
קדושים	6.47	8.03	7.03	8.06	6.55	8.06	7.04	8.04
אמור	6.52	8.09	7.07	8.11	7.00	8.12	7.09	8.10

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il
 ISSN 0793-7474

לוח השבוע

וגלילה. אשרי, ובא לציון (הש"ץ אינו מסיים בקול רם). יהללו. הכנסת ספר-תורה. הליצת תפילין דרש". הנחת תפילין דרבננתם. ג' פרשיות דקריאת-שמע, ופרשיות 'קדש' והיה כי יביאך'. שש זכירות. חליצתן. אמירת איזה מזמור (עכ"פ הש"ץ יסיימו בקול), קדיש. תפילת מוסף.

יום שני

ל' בניסן, א' דראש-חודש אייר

[רבים ממנהגי ערב ראש-חודש וראש-חודש ומקורותיהם, רוכזו בגיליונות קודמים].

בליל ראש-חודש אין מפסיקים להכריז 'יעלה ויבוא' לפני שמונה-עשרה דביבור, אבל טופחים על השולחן וכדומה כדי להזכיר זאת לציבור.

שחרית: 'יעלה ויבוא'. חצי הלל". קדיש תתקבל. שיר-שלי-יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. הוצאת ס"ת. קוראים לארבעה עולים בפרשת התמיד וקרבת שבת וראש-חודש בפרשת פינחס. חצי קדיש. הגבהה

(לאחרונה) שהמברך בעצמו לא יענה אמן אחר ברכת השי"ץ לפני התחלת ההלל (עי"פ שו"ע אדמו"ר הזקן סי' נט סו"ס ד), עיי"ש. אמנם בוודאי מקריאת המגילה מכמה שנים ברור שהרבי היה מברך בעצמו וממתין לענות אמן על ברכת הקורא לפני התחלת הקריאה (וזה כדעת הגהת יש נוהלין שהביא הברכ"י יוסף סו"ס רצה, וכ"כ העולת שבת סי' רעג – ראה הדעות בזה בשי"ת יחוה'דעת חיו סי' כה, ובמילואים לידור רבנו הזקן עם ציונים והערות עמי תשל"ג) אין צורך לקצות השלחן לו בדה"ש ס"ק כג. ומעשה רב. והסברא לכאורה היא, כיוון שבנייתו הוא מאמת גם את ברכת-שלחן וא"כ גם כשכמה אנשים עושים קידוש, ושמע אחד מהם את חבירו שסיים את הברכה לפני שתיית-שלחן, יענה אמן. גם הרב אליהו שיחי' לנדא מסר בשם אביו הרב יעקב ז"ל שבמצבים כיו"ב בבית רבנו ברוסטיב בשנתו נהגו בני-הבית לענות אמן. ולפי"ז אולי הפי' יאריינכאפן (ביהקשרות) גיליון שלח עמי' 18 הוצע, שהכוונה לברך לפני ברכת השי"ץ כדי שלא לעבור להדיא על דברי אדמו"ר ולברך בעצמו אחריו) הוא גם – לגמור מהר ולענות אמן על ברכת השי"ץ. ועיי"ש.

(12) משיחת ש"פ קורת, אדרי"ח תמוז תשי"ג – סי' הש"ש תשי"ג ח"ב עמי' 539, ובלה"ק התועודות תשי"ג ח"ג עמי' 383. לעי"ע לא מצאתי במקום נוסף דברי הרבי על הוספה בצדקה ברי"ח עצמו. בסי' מנהגי ר"ח חב"ד עמי' עז בשו"ע ציין בזה לשיחת שי"פ משפטים תשי"ג, ולא מצאתי שם.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת קדושים

כ"ח בניסן

השכם בבוקר – אמירת תהילים בציבור. אחר-כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך – התפילה!

הפטרה: "ויהי דבר ה'... הדרוש אותי אתם באים..." (יחזקאל כ,כ"ב).¹

המולד: ליל שני, שעה 7:08 ו-7 חלקים.

הש"ץ נוטל בידו את ספר-התורה ומחזיקו בשעת ברכת החודש.²

מברכים החודש: "ראש-חודש אייר" ביום השני וביום השלישי.³

אין אומרים 'אב הרחמים'.

לאמירת 'אשרי' – מוסר הספר-תורה לאחר

1 ספר-המנהגים עמ' 30.
2 היום יום ג' אייר. ספר-המנהגים עמ' 33 (כמהגו הספרדים, כמו ברוב הפטרות).

3 אינו חייב להיות ש"ץ דשחרית או דמוסף, כי-אם הש"ץ לעניין זה (בבית חיינו אמר זאת הגבאי והבעליקורא הרה"ח ר' יוחנן גורדון ע"ה, ואחריו הבעליקורא הרה"ח ר' מרדכי שוסטרעמא ע"ה – "למען ידעו... בנים יוולדו עמ' 137).

4 ורק אם הוא זקן וקשה לו להחזיקו משך-זמן, יתן לאחר להחזיקו (המקורות נסמנו ביבירוי' בנושא שנדפס בהתקשרות גיליון תצו עמ' 17, עיי"ש).

5 שמו של החודש נכתב בשני יודיין – אייר, דווקא. ובפרט על-פי המבואר, שאייר הוא 'חודש שולדו בו זיוותני עולם', הוא ראשי תיבות סוד המרכבה שלימה – אברהם, יצחק, יעקב, רחל (נחלת-שבעה ס"ו. מאורי-אור בערכו) – אניק כרך טו עמ' קלו.

6 כשהרבי התפלל בש"ק לפני העמוד, היה בדרך כלל נשאר לעמוד (לאחרי אמירת ההפטרות) על הבימה, וכשהגיע ליהללו היה מכריז 'יהללו ומלווה הספר-תורה בחורה לארון הקודש (לקט הליכות ומנהגי ש"ק עמ' 42). אבל בימות החול חזר הרבי לפני העמוד כדי לומר 'אשרי יבא' לציון וקדיש תתקבל, ואחרים אמרו 'יהללו (הרה"ח ר' יוסף-יצחק ש"י אופן. כנראה אין הקפדה מי יאמר זאת – ראה 'התקשרות גיליון רבי' עמ' 18, 17, לקט מנהגי ביהכ"נ חב"ד בש"ק, שבו כתבו **המגביה** אומר 'יהללו והרבי מחק זאת, ובנוסף – במוסף ציין י"י לפני המנהג, ובמנחה העיר 'לא זהו הדיוק"'.
7 היום-יום, לי ניסן.
8 'תורת מנחם – התועדות' (טז) תש"טו ח"ב עמ' 256, (יט) תשי"ז ח"ב עמ' 354, שיחות-קודש תשכ"ז ח"ב עמ' 97.
9 ראה בהתקשרות גיליון רעה עמ' 17 אודות פסוקים וחלקי-פסוקים שבפיקרי-אבות, שהורה הרבי שלא לאומרם (ולכאורה כן צ"ל גם באמירת הגש"פ בשבת הגדול) עם שמות ה' כמות-ששם.
10 צ"ע מ"ט רגילים אצלנו (כ"כ גם ב'איצור' עמ' רמד, וכן נהג הרבי) שא"א קדיש דרבנן אח"כ (ועד"ז אחר אמירת הגש"פ בשבת-הגדול, וקדיש-יתום אחר פסוקי הנשיאים [ראה במכתב הרבי הנדפס בסוף התהילים: "יוכמשי"כ הלבוש סי קליב, אשר **לעולם** צריכים לומר קדיש לאחר שאמרו פסוקים"] – עכ"פ צריך היה לדחות לאחריהם את הקדיש שאחרי התהילים, כמנהגנו בקדיש שאחרי שיר של יום ולדוד אורי וכו'), ובפרט שבשו"ע אדמו"ר סו"ס נד נפקט שברייטא דר' חניני נוספה כתיב **כאן לומר את הקדיש**.

הולכים לקראת משיח - בשמחה!

שמחה מצד זה שכל המשכות דלעתיד-לבוא נמשכות כבר עתה

על-ידי קיום תורה ומצוות בזמן הזה דווקא □ ואף-על-פי

שלכאורה עתה הכול הוא בהעלם, מכל-מקום ישנו הצימאון והוא

עצמו מרווה במקצת □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. "כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר' שאנו הולכים לקראת משיח צדקנו, וכאשר הולכים לקראת משיח צדקנו – יש ללכת בשמחה.

אלא שכאשר עושה האדם חשבון, אליבא דנפשיה, ממעמדו ומצבו – יכול לחשוב: מצד איזה עניין יכול הוא להיות בשמחה?

מצד מצבו בעצמו – ידע איניש בנפשיה כו'; ואפילו מצד התורה ומצוות שמקיים – הרי אין הוא מרגיש מה שנפעל על-ידי קיום התורה ומצוות שלו, שהרי בזמן הזה כל העניינים הם באופן ד"מתן בסתר" (כפי שמצינו הלשון בזה), וכמונח בתיבה שתומה.¹

ואם-כן, כיצד יכול הוא להיות בשמחה?

והמענה לזה:

יש לדעת שכל המשכות נעשים כבר עתה, בזמן הגלות, ולעתיד לבוא יתגלו העניינים שנמשכו על-ידי קיום התורה ומצוות בזמן הזה דווקא. וכאשר עושים חשבון, שלאמיתו של דבר כל העניינים ישנם כבר עתה, וסוף-כל-

סוף הם יתגלו – הדבר מביא לידי שמחה.

וזהו אחת מנקודות התוכן הפנימי שבניגון

ב. אמנם, אף-על-פי שכבר עתה נפעלים כל

העניינים, וסוף-כל-סוף (כשיגיעו ל"פונדק") יבואו לידי גילוי כו' (כנ"ל) – הרי סוף-סוף

בינתיים, בשעת ההליכה בדרך, הכל הוא בהעלם, ונמצא שבפועל – אין בידינו שום דבר ("מען פארמאגט גארניט"). ואם-כן

נשאלת שוב השאלה – מצד איזה עניין תהיה השמחה?

והעצה לזה היא – עניין הצימאון:

כאשר ישנו צימאון לגילוי אלוקות – הרי

1 ואילך). תרנ"א ריש עמ' צו. 'תורת-מנחם – התועדות' ח"ב עמ' 198. וש"נ.

2 ראה גם 'תורת-מנחם – התועדות' ח"ז עמ' 94. ח"ח עמ' 240. וש"נ.

3 ראה סנהדרין מג"א. תנחומא פקודי ב. רמב"ם הל' סנהדרין פי"ג ה"ב-ג.

4 ראה לקו"ת דברים א.ב. סה"מ תרכ"ז ס"ע תלג ואילך (בהוצאת תש"ס – עמ' תסז). תרכ"ט ריש עמ' רט (בהוצאת תשנ"ב – ס"ע רכח

ערבית מוקדמת בציבור

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שאלה: אני אברך חסיד חב"ד המתגורר במקום שמתקיימת בו תפילת ערבית במניין רק מבעוד-יום, דהיינו כ-25 דקות לפני צאת-הכוכבים. האם עליי להצטרף אליהם, או להתפלל ביחיד בזמנה אחרי צאת-הכוכבים?

תשובה: עקרונית, נפסק בשולחן-ערוך (סי' רלג ס"א) שמי שהתפלל מנחה אחרי פלג המנחה לא יוכל להתפלל ערבית באותו יום לפני צאת-הכוכבים. אך במשנה-ברורה (שם ס"ק יא) פסק בשם האחרונים, שציבור שהתפללו מנחה וכשילכו לביתם יהיה טורח לקבצם שנית לתפילת ערבית ויתבטל תפילת הציבור לגמרי, הקילו שמתור להתפלל ערבית סמוך למנחה.

וראה בביאור-הלכה (סי' רלה ס"א ד"ה ומיהו), שהביא מהבית-יוסף שגם אם הציבור מתפללים לפני הזמן, יתפלל עמהם (וכך כנראה נהגו גם בזמן אדמוה"ז כשהציבור היה מקדים, ראה בשו"ע שלו סי' תפט ס"ב). ורק שמזהיר לקרוא שוב קריאת-שמע בזמנה. וזה מתייחס למה שבתקופת הראשונים היו מתפללים ערבית בציבור בקביעות לפני צאת הכוכבים (ראה רש"י ותוס' ריש ברכות), ובזמן אדמו"ר הזקן לערך החלו רבים להקפיד להתפלל בזמן (ראה שו"ת שלו סו"ס ז).

צימאון זה גופא מרווה במקצת, כיוון שהצימאון מרום את האדם לאותה מדריגה שאליה הוא צמא, וכמאמר הבעש"ט¹⁶ "במקום שרצונו של אדם שם הוא נמצא". [ועל-פי זה מבאר הבעש"ט מה שכתוב¹⁷ "שרפים עומדים ממועץ אלו": מעמדם של השרפים הוא בעולם הבריאה, וחיותם נמשכת משם אדני. ואף-על-פי-כן נאמר "שרפים עומדים ממעל לו" – דקאי על מה שכתוב לפני זה¹⁸ "ואראה את אדני יושב על כיסא גוי", שם אדני שמחיה אותם בעולם הבריאה, עולם הכיסא¹⁹, היינו שעומדים למעלה ממקור חיותם.

וטעם הדבר – כיוון שמתבוננים בעניין ההבדלה באין-ערוך של עולם האצילות, שהוא מובדל באין-ערוך מעולם הבריאה (שהוא מקומם, כנ"ל) – שזהו מה שאומרים²⁰ "קדוש קדוש קדוש גוי", והתבוננות זו גופא מרוממת אותם, עד שהם אכן נמצאים באותה מדריגה שאליה הוא הצימאון שלהם – **עולם האצילות**].

ועניין זה מודגש בימי הספירה, שעניינם הוא הצימאון לַמִּתְנַתּוּרָה, שמשמע זה סופרים את הימים עד שיהיה מתן-תורה²¹. וזהו גם-כן מה שאמר דוד המלך²² "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי גוי כן בקודש חזיתך", ופירש אדמו"ר הזקן בשם מורנו הבעש"ט נ"ע²³: "כן בקודש חזיתך" – הלוואי בקודש חזיתך". והיינו, שאף שנמצא במדריגה תחתונה ביותר, "בארץ ציה ועיף בלי מים", מכל-מקום הרי הוא מתברך "הלוואי בקודש חזיתך" – "בקודש" דייקא, "קודש מלה

וזהו תוכן הבקשה בתפילה²⁴ "ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' ותן בלבנו בינה להבין כו'" – שהרחמנות היא גדולה עד כדי כך, שהאדם עצמו אינו יודע עד כמה גדלה הרחמנות עליו, כיוון שמצד גודל הירידה אינו מרגיש את גודל הרחמנות עליו, ולכן מבקשים "ברחמיך הרבים רחם עלינו", ברחמיך דייקא (רחמי של הקב"ה), כיוון שאין אנו יודעים עד כמה גדלה הרחמנות עלינו. וזהו מה שמשיכים ומבקשים "ותן בלבנו בינה להבין כו'" – שנבין את גודל הרחמנות עלינו²⁵. ועל-ידי המרירות והתעוררות רחמים הנ"ל – באים לידי כך שמרגישים את גודל הרחמנות, ומתעוררים בצימאון לאלוקות. וזהו תוכנו הפנימי של הניגון שחסידיים ניגנו

8 ראה כתרי-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סמ"ח. וש"נ.
9 ישעיה ו.ב.
10 שם, א.
11 ראה לקו"ת אמור לב.ב. האינו עד. ד. סה"מ מלוקט ח"ה ריש עמ' רלח. וש"נ.
12 ישעיהו שם, ג. וראה חולין צא, סע"ב ואילך, ובתור"ה ברוך שם.
13 אגדה הובאה בר"ן סוף פסחים. וראה חינוך מצווה שו. הנסמן בלקו"ש חכ"ב עמ' 114 הערה 2.
14 תהילים סג.ב.ג.
15 ראה כתרי-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סס"ד. וש"נ.
16 זח"ג צד.ב.
17 נוסח ברכות ק"ש.
18 ראה לקו"ת פינחס עה.ג. ובכ"מ.

הווי מתלמידיו של אהרון

הלל ושמאי קבלו מהם. הלל אומר, הווי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (פרק א, משנה יב)

פירוש רבנו עובדיה מברטנורא:

הווי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום – פירושו כאבות דר' נתן – כיצד היה אהרון אוהב שלום? כשהיה רואה שני בני אדם מתקוטטים, היה הולך לכל אחד מהם שלא מדעת חברו, ואומר לו, ראה חברך איך הוא מתחרט ומכה את עצמו על שחטא לך, והוא אומר לי שאבוא אליך שתמחול לו, ומתוך כך, כשהיו פוגעים זה בזה היו מנשקים זה את זה. וכיצד היה מקרב הבריות לתורה? כשהיה יודע באדם שעבר עבירה, היה מתחבר עמו ומראה לו פנים זהובות, והיה אותו אדם מתבייש ואומר, אילו היה יודע צדיק זה מעשי הרעים כמה היה מתרחק ממני, ומתוך כך היה חוזר למוטב. הוא שהנביא מעיד עליו (מלאכי ב') ובמישור הלך איתי ורבים השיב מעוון.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

הלל אומר: הווי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום – צריך ביאור: לכאורה הווה ליה למימר בקצרה "הווי אוהב שלום ורודף שלום", ולמאי נפקא-מינה שכן עשה אהרון? ויש לומר:

א) אהרון הרי היה כוהן גדול, שעליו נאמר "וייבדל אהרון להקדישו קודש קודשים; ובכל-זאת השפיל את עצמו להתעסק בקירוב הבריות לתורה. וכך צריך כל אחד להיות מתלמידיו של אהרון. ב) "אוהב שלום ורודף שלום" הוא חיוב על-פי דין, וכמאמר רז"ל "כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו". והתנא מחדש שיש להתנהג כאהרון, שהיה נותן שלום אפילו לאדם רשע ועל-ידי זה השיבו מעוון, והנהגה זו היא לפנים משורת-הדין.

והוראה זו שייכת להלל דווקא, על-פי המבואר בגמרא לגבי הנוכרי שבא להתגייר, ששמאי דחפו באמת הבניין, מה-שאיין-כן הלל קירבו, הנהגה של לפנים משורת-הדין.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת מטות-מסעי תשליה – בלתי מוגה)

הווי מתלמידיו של אהרון – לאהרון כהן היתה אהבה בלתי מוגבלת לכל יהודי, אפילו ליהודי שנקרא בשם "בריות בעלמא"; וגם יהודי כזה קירב אהרון לאור התורה, כך שהתקשר עם השלימות הבלתי מוגבלת של התורה.

זה מראה על האמת של רגשי האהבה של אהרון לכל יהודי, שכן אהבה אמיתית אינה יודעת מדידה והגבלה, ולכן היא מקיפה גם יהודי שהוא בגדר "בריות"; והיא פועלת שגם יהודי זה יתעלה מעל למגבלות של מציאותו ויתקרב לתורה.

לכן נבקעה הוראה זו בדבר משנה, שכן בכוחה של המשנה לרומם את הלומד מעל למגבלותיו, כמובן ממאמר רז"ל "אין כל הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות". כאשר יהודי לומד הוראה זו במשנה – שעל-ידי לימוד התורה נהיה ייחוד נפלא בין שכל הלומד עם דברי התורה שלומד, ועד לייחוד נפלא עם נותן התורה, שכתב ונתן את עצמו בתורה – הוא מקבל כוח בלתי מוגבל לקיים הוראה זו.

(ממכתב כללי לחג הפסח תנש"א – ספר-השיחות תנש"א, כרך ב, עמ' 890)

זה כמה דורות: "עסן עסט זיך... דאווענען דאוונט זיך ניט"¹⁹ – מרירות והתעוררות רחמים על כך שכאשר מדובר באכילה אין צורך בהתבוננות והשתדלות כו', והעניין נעשה בדרך ממילא, מה-שאיין-כן כשבאים להתפלל,

ניסן וחדשי הקיץ (שעניינם עבודת הצדיקים) צריך להיות גם עבודת התשובה. ד. ביאור העניין: מי שנמצא במעמד ומצב נעלה ביותר, ועד

גם אנץ מי שנמצא במצב נעלה צריך להיות התנועה דתשובה, כיוון שהדרך היחידה להתקרב להקב"ה היא על-ידי יציאה ממצאותו

שהוא עניין הצימאון לאִלוקות – יש צורך בהכנות והתבוננות כו'. [כ"ק אדמו"ר ציווה לנגן "עסן עסט זיך"].

ד. ידוע²⁰ החילוק בין חודש ניסן לחודש תשרי – שהעבודה דחודש תשרי היא עבודת הבעלי-תשובה, והעבודה דחודש ניסן היא עבודת הצדיקים. והנה, החילוק בין עבודת הצדיקים לעבודת הבעלי-תשובה הוא²¹ – שעבודת הבעלי-תשובה היא בבחי' רצוא, "למעלה מעלה עד אין קץ"²², ועבודת הצדיקים היא בבחי' שוב, המשכה "למטה מטה עד אין תכלית".

אמנם, על-פי מה שנתבאר לעיל (בהמאמר²³) שהעבודה צריכה להיות בהתכללות ב' הקווים יחד, שבה "למטה מטה עד אין קץ" גופא יורגש העניין ד"למעלה מעלה עד אין תכלית", וזהו חידושו של משיח, ש"משיח אתא לאתבא צדיקיא בתיובתא"²⁴ – הרי מובן שגם בחודש

ככל שיהיה האדם במדרגה נעלית, הרי לגבי מדרגה נעלית ממנו – אין לעבודתו ערך כלל ("זיין גאנצע עבודה איז גארניט"), ולכן, כשיתבונן במדרגה נעלית ממנו – יתעורר אצלו הרצון להתעלות למדרגה זו. והרי ידוע²⁵, שהעלייה למדרגה נעלית יותר היא דווקא על-ידי ביטול המדרגה הקודמת ("אסורה מכאן להתקרב לשם"), שהוא עניין התשובה.

ועל-דרך שמצינו בגמרא²⁶ ש"ר' זירא כי סליק לארעא דישראל יתיב מאה תעניתא (או

23 פ"ב ואילך (תורת-מנחם – התועודיות' שם עמ' 232 ואילך).

24 ראה לקו"ת דרושי שמע"צ צ.ב.ב. שה"ש נ, סע"ב. וראה חז"ג קנג.ב.

25 פריש"י שמות ג.ג. וראה סה"ש תש"ב עמ' 46 ואילך.

26 ראה גם סה"מ מלוקט ח"ג עמ' לו. וש"נ. ב"מ פה, סע"א.

19 ראה גם שיחת אחש"פ (תשי"ד) סט"ז ואילך (תורת-מנחם – התועודיות' ח"א עמ' 220 ואילך).

20 ראה אוה"ת בא עמ' רנו ואילך. וראה גם תו"מ שם עמ' 199. וש"נ.

21 ראה סה"מ תרס"א עמ' קסג ואילך. ועוד.

22 ראה תקו"ז סוף תיקון נז (וראה שם תיקון יט – מ.ב). ז"ח יתרו לך, סע"ג.

ארבעים תעניות²⁸) דלשתכח גמרא בכלאה מיניה – אף שגם לפני זה היה לימודו במדריגה נעלית ביותר, שלמד לשמה ונתעצם עם תורתו שלמד (עד ש"הוה בדיק נפשיה... ולא הוה שלטא ביה נורא") – כיוון שלגבי תלמוד ירושלמי, שהוא עניין נעלה עוד יותר, היה עליו לשכוח את אופן הלימוד דתלמוד בבלי²⁹.

ועל-דרך זה בענייננו – שכלל שיהיה במדריגה נעלית ביותר, בעליות עד אין קץ (שהרי מדובר גם במדריגות שהן בכחינת בלי-גבול), הרי לגבי בלי-גבול נעלה יותר אין לזה שום ערך, ולכן צריך להיות עניין התשובה – "אסורה מכאן להתקרב לשם".

והטעם שהסדר הוא באופן זה דווקא (שדווקא על-ידי עבודת התשובה אפשר להתעלות לדרגה נעלית יותר) – כיוון שהקב"ה הוא בלי גבול, ולכן, הדרך היחידה להתקשר אליו היא על-ידי עבודת התשובה, שהיא בכחינת יציאה מעצמו ומההגבלות שלו. ובפרטיות יותר:

עבודת הצדיקים – היא עבודה בדרך אור ישר, במדידה והגבלה שעל-פי טעם ודעת. ולכן, אם יסתפק בעבודה זו – יישר לעולם בתוך ההגבלות שלו, ולא יוכל להתקשר עם הקב"ה שהוא בלי גבול.

ודווקא על-ידי עבודת התשובה, שתוכנה הוא שאינו שבע רצון ממעמדו ומצבו, ולכן הוא בתנועה של יציאה מעצמו – אזי אפילו "בשעתא חדא וברגעא חדא"³⁰, בפנייה אחת³¹ אל הקב"ה ("מיט איין קער וואס ער קערט זיך אפ פון זיך צום אויבערשטן"), נעשה היציאה מההגבלות שלו, ומתאחד עם הקב"ה.

28) גירסת הרש"ל (נעתק ע"ג) שם. וראה לקו"ש חל"ד עמ' 24 הערה 6. וש"נ.
29) ראה לקו"ש שם עמ' 30. וש"נ.
30) זח"א קבט, סע"א.
31) ראה לקו"ת דרושי ר"ה סא, א. סג, סה"מ תרל"ו ח"ב עמ' שמו. תרנ"ד ריש עמ' שכת. סה"מ קונטרסים ח"ב שצ, ב. ח"ג עמ' קד.

32) פכ"ה (לב,א).
33) שלח טו, לא. וראה סנהדרין צט, א.
34) יט, לב.
35) ח"ג רכו, רע"ב. וראה זוהר סוף פרשתנו (פז, ב) – הובא במכתב י"ד אייר תשי"ד (אגרות-קודש ח"ט ס"ע לו ואילך).
36) קהלת ד, יג ובפרש"י.

פרשת קדושים

קדושים תהיו כי קדוש אני (יט, ב)

"פרשה זו נאמרה בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלוין בה" (ויקרא-רבה)

הבא לעורר את הקהל לתשובה ומעשים טובים – שתי דרכים לפניו. דרך אחת, להדגיש את חומרת האיסורים ולתאר את העונש עליהם. דרך שנייה, להבליט את היוקר והעילוי של התורה ומצוותיה ואת גודל מעלת היהודי.

מדברי המדרש כאן נמצאו למדים כי יש להעדיף את הדרך השנייה. כאשר מקהילים יהודים כדי למסור להם "גופי תורה", יש לפתוח בהדגשת גודל מעלתם של ישראל – "קדושים תהיו כי קדוש אני" (היינו שקדושתם של ישראל קשורה לקדושתו יתברך ונובעת ממנה).

ואכן, שתי השיטות נבחנו במרוצת הדורות, והתברר כי השיטה השנייה השיגה הצלחה רבה יותר.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת אחר-קדושים תשמ"ח)

* * *

"אם מקדשים אתם עצמכם, מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי" (תורת-כוהנים)

"קדושים תהיו" – עליכם להיות קדושים ופרושים גם מדברים המותרים, "קדש עצמך במותר לך" (ראה רמב"ן). ציווי זה הוא לכלל יהודי באשר הוא – "דבר אף כל עדת בני ישראל".

אלא שכיצד אפשר לומר כי עבודה נעלית זו שייכת לכל אחד? ארם שנכשף בדבר אסור – האומנם שייך הוא ל"קדש עצמך במותר לך"??

על כך נאמר: "כי קדוש אני – מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי". כשאדם שם אל ליבו דבר נפלא זה ומתבונן בו, זה גופא מעורר בו כוחות פנימיים ונעלמים, שעל-ידם יכול הוא להתגבר על כל מונע ומכשול לעבודה זו.

(ליקוטי-שיחות כרך ז, עמ' 323)

* * *

"יכול כמוני? תלמוד-לומר כי קדוש אני - קדושתו למעלה מקדושתכם" (ויקרא-רבה)

המשפיע הנודע ר' שמואל-בצלאל (הרשב"ן) היה אומר:

"יכול כמוני" – בניחותא, יהודי יכול להיות "כמוני" כביכול.

"תלמוד-לומר" – הנתינת-כוח לזה באה מהתורה.

"כי קדוש אני" – "קדושתו למעלה (כאה כביכול) מקדושתכם".

(ליקוטי-שיחות, כרך ז, עמ' 113)

לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכיח תוכיח את עמיתך (יט, ז)

הרי שרק מי שמקיים כראוי "לא תשנא" יכול לקיים כנדרש "הוכיח תוכיח".

(היום יום עמי נז)

"נהגיתי מהכנת השיעור והכנות נפגשו עם היבט חדש. מפגישה זו הגעתי למסקנה שהיתה לי מאוד חשובה – נוכחתי שההתנגדות לחסידות, שכל כך לחמתי בה, היא למעשה שטחית בלבד. כל המקורבים לחב"ד למדו את זה במשך הזמן מההערכה והכבוד שקיבלו מהוריהם. עולמה של חב"ד היה חדש ושונה להם, וזיכרונותיהם של רבניהם היו יקרים להם מדי, אבל אט-אט חדרו גם לליבם היופי וגדלות החסידות".

"התוועדות חסידיים" כשמישיח יבוא

בשנת תשמ"א הקדיש הרבי (בשבת-קודש פרשת בחוקותי) שיחה מיוחדת לכתיבת ספר-התורה של ילדי ישראל ובסיומה אמר (לקוטי שיחות, כרך כג, עמ' 241):

כשיבוא משיח בוודאי הדבר הראשון שיעשה יהיה התוועדות ד"קהל גדול ישובו הנה", התוועדות של דוד מלכא משיחא (האומר "שמרה נפשי כי חסיד אני" ויתחילתו בקהל חסידים גוי יעלו חסידים!), הקשורה ב"שטורעם" (עתה, ובעיקר – אז) בהפצת המעיינות חוצה – עלידי "יעלה הפורץ לפנינו" עם שמחה למעלה ממדידה והגבלה, ששמחה פורץ גדר, ובפרט שמחת הגאולה – במהרה בימינו ממש.

"בגד חדש"

בביקור הנ"ל של הרבנים הראשיים בתשמ"ט נסוכו (בין השאר) הרבנים על עניין ברכת 'שהיינו', והרבי אמר בחיזון ('התוועדות' תשמ"ט, עמ' 134):

אשתדל להביא עמי בגד חדש, ואז אצא מכל ספק, ולא אצטרך לשאול זה אצל אליהו הנביא. מוטב לנצל את זמנו של אליהו הנביא על שאר שאלות וספקות שאי אפשר לפתור עלידי לבישת בגד חדש...

אליהו הנביא בברוקלין

ועוד התייחס (שם, עמ' 139) ללשון הנביא שיעהו "ובא לציון גואל" (נט, כ) באומרו:

"ובא לציון גואל" – נאמר בלשון עתיד, וצריך שיהיה כבר בלשון עבר, על-כל-פנים רגע אחד לאחר זה:

במדדשי חז"ל מצינו שמישיח צדקנו (אליהו הנביא) יתגלה תחילה בגליל... אבל איש לא יקפיד אם אליהו הנביא יבוא בחוף-לארץ, אפילו בברוקלין, ולמחרתו יבוא משיח לטבריה.

הכול קשור בגאולה

מאז המאמר הראשון "באתי לגני" תשי"א, שבו הכריז הרבי כי נמצאים אנו בעקבתא דמשיחא ובסיומא דעקבתא ותפקידנו 'לסיים' את המשכת השכינה למטה, ואת עיקר השכינה – אפשר לראות בבהירות איך כל עניין ונושא שבעולם קשור ומתקשר עם עניין של משיח וגאולה.

אם הרבנים אמורים בענייני עולם גרידא – קל-וחומר בענייני תורה, הגיי-ישראל, והלאה. הדרושים בסידורו של אדמו"ר הזקן ב'שער התקיעות' – המיוחסים לאדמו"ר האמצעי – נחתמים במשפט הבא: "ולא יתארך זמן בירורים כל-כך ויבא משיח במהרה בימינו אמן וד"ל".

שורות סיום אלה, המדברות על ביאת המשיח, אינן חיוניות להכנת עניין תקיעת שופר המתבאר בהרחבה לפני-כן. מה פשר הכללתם כאן?

מבאר הרבי (שיחות-קודש תשי"ד, עמ' מד-מה):

עניין התקיעות הוא כדברי הרמב"ם בבחינת "עורו ישנים משנתכם" – דבר העולה בקנה אחד עם ביאור הקבלה, שבראש-השנה הוא עניין דורמיטא דז"א, שעלידי התקיעות מעוררים זאת. כדי שתהיה אפוא התעוררות מלמעלה – דרושה התעוררות מלמטה. וזהו גם הקשר של תקיעות ומשיח – שכן עלידי ההתעוררות שבתקיעות מגיעים אחר-כך, בחג הסוכות במאני-קרבא ש"ידון נצח" – מנצחים את המלחמה הפרטית עם הנפש-הבהמית, וממילא גם את המלחמה הכללית של הקדושה והלעומת-זה, ועלידי-זה באה הגאולה האמיתית במהרה בימינו עלידי משיח-צדקנו.

שיתחזק היצר-הרע) לא יהיה שבע-רצון ממעמדו ומצבו, ויהיה בתנועה של יציאה מההגבלות שלו. ועניין זה מתאים להאמור לעיל – שגם אצל מי שנמצא במצב נעלה כו' צריך להיות

בקיץ סדר העבודה הוא "בכל דרכיך דעהו" – בנוגע להעניין ד"דעהו", הרי פעם כך ופעם כך... אבל העניין ד"דרכיך" – ישנו בוודאות!...

התנועה דתשובה, כיוון שהדרך היחידה להתקרב להקב"ה היא על-ידי יציאה ממצאותו:

הטעם שמיד בהתחלת העבודה צריך להיות התנועה דתשובה (דהיינו שלילת הקא-סלקא-דעתך שבהתחלת העבודה צריך להיות עבודה על-פי טעם ודעת דווקא, ורק לאחר זה צריך להיות עבודה שלמעלה מטעם ודעת) – כי כאשר ההתחלה היא על-פי טעם ודעת, שזהו עניין הקשור עם **מציאותו** של, הרי גם אחר-כך יישאר **במציאותו**, כפי שהוא מציאות בפני עצמו מאלוקות.

ובפרט לאחר שיתחזק אצלו היצר-הרע ("שיבה"), כשהוא עדיין נמצא במציאותו – הרי ודאי שבסופו של דבר יהיה נפרד מאלקות חסו-שלום.

ולכן, מיד בהתחלת העבודה צריך להיות עניין התשובה – "אסורה מכאן", שהוא עניין היציאה מעצמו ("אפטרעטן פון זיך"), ודווקא על-ידי זה ביכלתו להתקשר עם הקב"ה ולהתאחד עמו.

ההוראה מהאמור – בנוגע לעבודה

וההוראה היא – שגם בזמן זה צריך להיות עבודת התשובה, עניין היציאה מעצמו ומהמדידות והגבלות שלו. יש לזכור³⁷, שאפילו ר' אלעזר בן ערך, כאשר נמשך אחרי "חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת", גרם לו הדבר ש"בעא למיקרא החודש הזה לכם³⁸", קרא החרש היה לכם³⁹, דהיינו שבמקום "החודש הזה לכם", שהוא עניין תכלית הגאולה והיציאה מהמצרים וגבולים – קרא "החרש היה לכם"!

ולכן יש לדעת, שאף שזהו זמן הקיץ, זמן תוקף הדרת הטבע כו' – אף-על-פי-כן,

(37) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. ואילך.
 (38) ראה גם שיחת ש"פ תוריע ס"ו ואילך (39) בא יב,ב.
 ('תורת-מנחם – התוועדות' שם ס"ע 175 שבת קמ"ב, 40)

צריכים לעמוד תמיד (לא רק בתנועה של עבודת הצדיקים, עבודה בדרך "אור ישר", אלא גם) בתנועה של עבודת התשובה – היציאה מעצמו.

מ. עניין זה מודגש גם בהתחלת פרקי-אבות שלומדים בשבתות שלאחרי חג הפסח, החל מהשבת הראשונה לאחר חג הפסח – "משה קיבל תורה מסיני"⁴¹:
אמרו חז"ל⁴² "בתחילה היה משה לומד תורה ומשכחה, עד שניתנה לו במתנה", והיינו,

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת קדושים, מברכים החודש אייר תשי"ד;
'תורת מנחם – התוועדות חלק שני (יא)
עמ' 242-249 – בלתי מוגה)

(43) ראה גם לקו"ש חט"ו עמ' 329.

(41) אבות רפ"א.
(42) נדרים לח,א.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות"
שירות הבינה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

בנעוריה, עם קבוצת נשים נוספות. בקיץ אחד שהתה בקייטנה חרדית, שם היה לה עימות עם המדריך הרוחני ששמר על אווירה מתנגדת, ואילו היא הפגינה בעוז את רוח החסידות. בסופו של דבר נאלצה להתנצל והתקריט עברה בשלום. אך הסיפור לא נגמר. להלן המשכו [תורגם לעברית ב'באהלי חנה' גיליון 3 (תמוז תש"מ) עמ' 20]:

"כשבועיים אחר-כך זכיתי ל'יחידות' עם הרבי שליט"א. אחרי תשובת לשאלותיי, שאל אותי הרבי אם אני מוסרת שיעורים בקייטנה. עניתי בחיוב. הרבי נתן לי הוראה למסור שיעור ביום הולדתו, שחל בערב תשעה באב, ולספר לא רק על חורבן בית-המקדש, אלא על הטוב, שהמשיח נולד בתשעה באב, וכו'.

"יצאתי מבולבלת. לא אמרתי מילה לרבי על ה'קרב' הקודם. ידעתי איזו התנגשות תהיה בגלל שליחות חדשה זאת, במיוחד לאחר 'חווה השלום' הטרי.

"אחד ההבדלים הבולטים בין שיטות המוסר והחסידות הוא כוונת-הראש והעצבות במוסר, מול השמחה והאמונה האופטימית בחסידות. שיא העצב וכוונת-הראש הוא בתשעה באב. גם חסיד בוכה ומתאבל, אבל הוא מחזיק באמונה ובתקווה שבקרוי בזמנו שוב יבנה בית-המקדש. חשבתי שהרבי בקש ממני להכניס השקפות חב"ד בנקודה עדינה מאוד.

"לא ששתי לחזור לקייטנה. לשם מה? שאתכבד בסילוק? האם עליי לספר למנהיג הרוחני על שליחותי, או למסור שיעור ולהגניב את דעותי?

"בסוף החלטתי לעשות הכול בצורה הנכונה והגלויה. לא היה לי במה להתבייש. אבל בכל זאת, ומה אם?... הייתי מתוהה. אם המדריך הרוחני יסרב לבקשתי, הוא ישמור עליי בשבע עיניים, ולא אוכל בכלל למלאות את שליחות הרבי... חששותי נראו על פניי כאשר ניגשתי אליו. נראה שארשת-פניי זאת הייתה לטובתי. הוא הקשיב ברצון לפרטי שליחות הרבי, ולא היתה לו שום התנגדות לכך כלל.

להסכים? מי אנו שנסכים? שהרבי יסכים! פני הרבי הרצינו, אך לא הגיב באותה שעה על הדברים.

בליל ראשון של סוכות באותה שנה, שאל אחד הרבנים את הרבי לגבי ההנהגה ביום-טוב שני של גלויות. הרבי הגיב:
יום טוב שני של גלויות? הרי יכולתם לחסוך זאת לגמרי!

אותו רב התנצל, אך הרבי לא הגיב שוב על הנושא.

ושוב בתשמ"ו ביקש הרבי – כשביקר והו רבני ארץ-הקודש, הרבנים שפירא ואלהו שליט"א – שרבנים יפרסמו פסק-דין שמשח צדקנו יבוא תיכף ומיד ('התוועדות' תשמ"ט, כרך ג, עמ' 305; 'בצל החכמה' עמ' 304).

אם אנו נשתפר - הוא יבוא

קיץ תשל"ה. הפרופסור ירמיהו שיחי ברנובר נכנס אל הרבי ל'יחידות' עם בנו [ר' דניאל שיחי]. הנער שאל את הרבי בדבר השמועות שבכתבי האר"י ל'יש רמזים שבשנת תשל"ו יבוא משיח, האם זה נכון?

הרבי השיב: "מפסק הרמב"ם מוכרח שכבר היו כמה הזדמנויות שהמשיח היה צריך להגיע, ומשום דברים קטנים ("פכים קטנים") שבני-ישראל לא עשו – הוא לא הגיע. אין צורך להמתין עד תשל"ו שאז יגיע. המשיח יכול להגיע גם בתשל"ה, וכמו שדיברתי בהתוועדות, שיום ג' הוא יום שטוב להתחיל בו בדברים טובים מכיוון 'שהוכפל בו כי טוב'. אך אין צורך להמתין עד יום ג' אלא אפשר וצריך להתחיל ביום ב'. ואם אני [הרבי הצביע על עצמו] אשתפר, איך ישתפר ואתה תשתפר – אז הוא יבוא", סיים הרבי.

להדגיש את הצד החיובי

על 'יחידות' אחרת הכרוכה בנושא הגאולה סיפרה מעל דפי ה'די אידישע היים' אשה מאנ"ש, בת למשפחה חרדית, שנקשרה לחב"ד

לבוא" (המלך במסיבו, כרך א, עמ' רפה).

משיח כבר עומד לבוא

בכ"ה בתשרי תש"ל עלה הרבי לביתו של גיסו הרש"ג ז"ל, שישב שבעה על אמו. באותו מעמד התייחס הרבי לעניין ההקלות בענייני אבלות, ואישר את הנאמר בשמו כי על-ידי הקלות בעניינים אלו (במסגרת ההלכה, כמוכנ) מקילים לנפטר. הרבי ציין שזה "על דעת עצמי". אחר-כך הוסיף (המלך במסיבו, כרך ב, עמ' סד-סה):

בכלל, אין צורך לחפש חומרות בעניינים כאלה. ובפרט שמשיח כבר עומד לבוא, ולא צריך להשאיר לו כל-כך הרבה עבודה.

משיח יבקר בכל בית יהודי

אחרי חודש תשרי תשל"ה, שבמהלכו שהה הרה"ח ר' ראובן דונין (ז"ל) בחצר הרבי, נכנס הלה ל"יחידות" ואמר כי רצה לבוא אל הרבי עם כל בני המשפחה. הרבי הגיב:

"כשיבוא משיח הרי אלק עמו לארץ-ישראל (וועל איך דאך גיין מיט אים אין ארץ-ישראל)".

ר' ראובן ביקש מהרבי שכאשר יגיע, יבקר בביתו. הרבי השיב:

"משיח ישהה בכל בית יהודי (משיח וועט זיך אפשטעלען אין יעדער אידישער שטוב)".

הנה זה בא

בחנוכה תשמ"א שהה יהודי מארץ-ישראל ב"יחידות" אצל הרבי וסיפר כי ברצונו להעתיק את מקום מגוריו לארצות-הברית. הרבי שלל זאת באומרו שזו טירחה גדולה ובעיקר – "הרי משיח עומד בקרוב לבוא!".

שכינתא בגלותא

באותה שנה הקים הרבי את 'צבאות השם'. בהתוועדות ט"ו שבשבט התייחס ל'מסר' שאותו יש להעביר לילדים בכינוסי יום זה:

אם ישאל הילד מה ה'רעש' בזה שרוצים שמשיח יבוא 'נאו' מיד, ומה יקרה אם יבוא בעוד רגע? על כך התשובה היא, שכאשר היהודים נמצאים בגלות, נמצא עמם גם הקב"ה וכל מלאכיו בגלות... וכאשר הילד יתבונן בעובדת הימצאם של כל אלה בגלות – הוא ישאף שתבוא הגאולה מיד ממש.

הרבי הוסיף אז, שילד כלל לא ישאל את השאלה הזאת, אלא שיש לחשוש שמא מבוגר ישאל זאת, אך לא רצוי לדבר במעלתם היתרה של הילדים על הוריהם, כי הדבר עלול לפגוע בכיבוד אב של הילדים... (יומן שנת הקהל' תשמ"א, עמ' 84).

להתעמק בענייני הגאולה

בביקור הרבנים הראשיים מארצנו הקדושה – הרבנים שפירא ואליהו שליט"א – בשנת תשמ"ט, התייחס הרבי ללשונו של הרמב"ם בהלכות מלכים בעניין הגאולה, כשהוא מבאר את הדברים, והוסיף (התוועדות' תשמ"ט, כרך ג, עמ' 138):

לעת עתה לא מצאתי במפרשי הרמב"ם שעמדו על דיוק זה, אבל כיוון שספר הרמב"ם הוא חלק מהתורה שנאמר בה "הפך בה והפך בה דכולא בה", הרי בכל פעם ופעם יש להוסיף בהלימוד עוד פרט, עוד דיוק וכו', ובפרט כשנמצאים בעקבתא דמשיחא, ואם לא עכשו אימת!

פסקי-דין רבניים שמשיח יבוא

בסעודת מוצאי יום-הכיפורים תשכ"א, במהלך סעודת החג בדירת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בנוכחות זקני הרבנים והחסידים, נסבה השיחה על ימי ראש-השנה ויום-הכיפורים שבהם משתווים בני ארץ-ישראל ובני חו"ל. הרבי התבטא לפתע (המלך במסיבו, כרך א, עמ' נט):

הרי נכתב בעיתונים שהגיעו לכאן רבנים חשובים מארץ-ישראל – מן הראוי שיאמרו (יסכימו?) שמשיח יבוא!

אחד הנוכחים הגיב: וכי אנו צריכים

"עשו כל אשר ביכולתכם!"

"איילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת!"

על-פי האמור לעיל על-דבר הרגשת עניין הגאולה (במיוחד) בזמן זה – מתעוררת תמיהה הכי גדולה: הייתכן שמבלי הבט על כל העניינים – עדיין לא פעלו ביאת משיח צדקנו בפועל ממש?!... דבר שאינו מובן כלל וכלל!

ותמיהה נוספת – שמתאספים עשרה (וכמה וכמה עשיריות) מישראל ביחד, ובזמן זכאי בנוגע להגאולה, ואף-על-פי-כן, אינם מרעישים לפעול ביאת המשיח תכף ומיד, ולא מופרך אצלם, רחמנא-ליצלן, שמשיח לא יבוא בלילה זה, וגם מחר לא יבוא משיח צדקנו, וגם מחרתיים לא יבוא משיח צדקנו, רחמנא-ליצלן!!

גם כשצועקים "עד מתי" – הרי זה מפני הציווי כו', ואילו היו מתכוונים ומבקשים וצועקים באמת, בוודאי ובוודאי שמשיח כבר היה בא!!

מה עוד יכולני לעשות כדי שכל בני ישראל ירעישו ויצעקו באמת ויפעלו להביא את המשיח בפועל, לאחרי שכל מה שנעשה עד עתה לא הועיל, והראיה, שנמצאים עדיין בגלות, ועד ועיקר – בגלות פנימי בענייני עבודת ה'.

הדבר היחיד שיכולני לעשות – למסור העניין אליכם: **עשו כף אשר ביכולתכם** – עניינים שהם באופן דאורות דתוהו, אבל, בכלים דתיקון – **להביא את משיח צדקנו תיכף ומיד ממש!** ויהי-רצון שסוף-כל-סוף יימצאו עשרה מישראל ש"יתעשו" שהם מוכרחים לפעול אצל הקב"ה, ובוודאי יפעלו אצל הקב"ה – כמו שכתוב "כי עם קשה עורף הוא (למעליותא, ולכן) וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו" – להביא בפועל את הגאולה האמיתית והשלמה תכף ומיד ממש.

(משיחת ליל כ"ח בניסן התנשי"א – ספר-השיחות תנשי"א, כרך ב, עמ' 474)

לימוד תורה בענייני גאולה

ובפשטות פירוש הדבר הוא – כנ"ל – שכל יהודי צריך להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" בכלל שמביאים את הגאולה, כולל ובמיוחד – כמדובר בהתוועדות שלפני זה – בלימוד התורה בענייני גאולה, בתורה שבכתב (ש"כל הספרים מלאים בדבר זה"), ותורה שבעל-פה, משנה וגמרא ומדרשים וכו'.

ובזה גופא – צריכים להוסיף על-פי ההוראה דפסח שני, "ס'איו ניטא קיין פארפאלן" (אין אף פעם מקרה אבוד) – לעשות חשבון-צדק אם תקנו והשלימו את העבודה בעבר כדבעי, או שיכולים עוד להוסיף בה; ויש בזה את ההוראה ונתינת-כוח, שאפילו אם חסר משהו הרי אף פעם אין מקרה אבוד ויכולים תמיד לתקן.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת אחרי-מות-קדושים, י"ג באייר ה'תנשי"א,

יתורת-מנחם – התוועדות' תנשי"א, כרך ג, עמ' 189)

"משיח צדקנו בפועל ממש!"

עניין הציפייה וההכנה לגאולה השלמה מבצבץ ועולה, אולי יותר מכל נושא אחר, בכל שיחותיו ואיגרותיו והנהגתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו □ ניצוצות לרגל כ"ח בניסן, היום שבו זעק הרבי מקירות ליבו הטהור – "עשו כל אשר ביכולתכם והביאו משיח צדקנו בפועל ממש!"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

להביא לימות המשיח" – שכאשר חיים ברוחה של הגאולה, מביאים את "ימות המשיח" בעולם הזה עכשיו, עוד לפני שהגאולה באה בפועל (ראה שיחת ליל ב' דהג הפסח תשי"ט וספר-השיחות תשנ"ב, כרך א, עמ' 249 והערה 45).

"הרי משיח כבר מגיע!"

את אמונתו הלוהטת של הרבי בכך שהמשיח נמצא "אחר כותלנו" ובכל רגע ורגע מוכן ומזומן לגאולנו, אפשר היה לראות על כל צעד ושעל.

באחת היחידויות שזכה להן הרה"ח ר' אברהם-דוד (ב"ר משה-אריה ע"ה) וילהלם (לרגל שמחת הבר-מצווה של בנו הגדול, משה ארי' שיח'), שאל את הרבי אם כדאי ללמד את בנו לימודי חול, מכיוון שהבן לומד בישיבת אהלי-תורה, שכולו על טהרת הקודש, וכמה מחברי כיתת הבן החלו ללמוד בשעות שלאחרי סדרי הישיבה, אנגלית. הרבי ענה לו: "למה צריך אנגלית? הרי משיח כבר מגיע!" וכמוכן שהנושא ירד מהפרק ('תשורה', כ"ד באדר ב' תשס"ה עמ' 25).

נפתח בהתבטאותו הידועה של הרבי, במכתבו הנדיד אל מר יצחק בן-צבי (ז"ל) שבו פותח הרבי צוהר אל עולמו בימי ילדותו. וכך הוא כותב (איגרת מיום י"א בניסן תשט"ו, איגרות-קודש, כרך יב, עמ' תיד):

מיום הלכי ל"חדר" ועוד קודם לזה התחיל להתרקם בדמיוני ציור גאולה העתידה – גאולת עם ישראל מגלותו האחרון, גאולה כזו ובאופן כזה שעל ידה יהיו מובנים יסורי הגלות הגזירות והשמדות. וכחלק מעתיד מזהיר זה וכחלק מגאולה זו יהיה "נשיא זה מלך, לא נשיא שבת – אלא שאין על גביו אלא ה' אלוקיו" (הוריות יא, סוף עמוד א). והכל יהיה באופן אשר בלבב שלם ובהבנה מלאה – "יאמר ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי".

דגם של בית המקדש

בנעוריו בנה הרבי דגם של 'בית-המקדש' מקרטון ומחומרי עזר נוספים, והוא היה עומד בחדרו הפרטי ('ימי מלך' כרך א עמ' 149).

חיים ברוחה של גאולה

בבית אביו, הגאון הצדיק והמקובל רבי לוי-יצחק זצ"ל, היו החיים ספוגים ברוחה של הגאולה. כך הזכיר הרבי כמה פעמים את פירוש אביו לדרבי המשנה "כל ימי חיך

"הרי בכל יום אנו מחכים!"

בקץ תשכ"ט נכנס ל'יחידות' אל הרבי הת' אליהו סויסא (כיום בקריית-גת) ושאל את הרבי: "עד מתי אשאר בישיבה?". הרבי השיב לו בין השאר: "עדיין יש שהות לדרן בנושא בעוד שמונה חודשים".

בסיומה של היחידות ביקש השואל לברר את פשר המשפט "בעוד שמונה חודשים"? ונענה על-ידי הרבי שהגביה עיניו הק' ובחיוך תוך תנועת פליאה בידיו הק': "הרי בכל יום אנו מחכים למשיח!" ('משבחי רבי' עמ' 205-204).

הרבי והתלמידים

בז' באדר תשי"ב נכנס לרבי מר גאזעליס ואמר: הרבי הוא הגואל, הרבי יביא את משיח. בתגובה אמר הרבי: "אתם רואים (הראה כלפי תלמידי הישיבה) את הבחורים שיושבים ולומדים? הם יביאו את הגאולה!". מר גאזעליס חזר על דבריו: "אני אומר את האמת בפנים; הרבי יביא את הגאולה!". והרבי חזר ואמר: "...התלמידים שיושבים ולומדים יביאו את הגואל-צדק".

סוף-סוף יהיה דידן נצח

כך כותב הרבי בחיי חותנו כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע אל אחד מזקני החסידים (לקוטי-שיחות, כרך כד, עמ' 417):

הרי מובטחים אנו שסוף-סוף יהיה דידן נצח ויפוצו המעיינות חוצה, וכל זה ייעשה על ידי בני-אדם דווקא ומעבודותינו אלו דימי הגלות דווקא.

"אשרי חלקי"

בביקור הגאון רבי פינחס-מנחם אלתר (לימים האדמו"ר מגור זצ"ל) בשנת תשמ"ב, אמר הרבי ('בצל החכמה' עמ' 156 ואילך):

זוהי השאיפה והתקווה של כלל ישראל – לצאת מהגלות ולבוא לארץ-הקודש, ביחד עם משיח-צדקנו.

לאחרונה הנני מדגיש ומכריז שביאת משיח

צדקנו צריכה להיות "היום" – "משיח נאו".

ישנם כאלו שבאים בטענות אודות עניין זה – ואשרי חלקי שזכיתי שהטענה נגדי היא על זה שהנני מדבר אודות ביאת משיח צדקנו מיד!

מחפשים עצות להיפטר מהגלות

בשבת פרשת שמות תשי"ג אמר הרבי (שיחות-קודש תשי"ג, עמ' 153):

הרי מחפשים את כל העצות כיצד 'להיפטר' מהגלות ולהביא את המשיח, ואחת העצות היא לומר דבר בשם אומרו, כפי שנאמר: "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם"... היום כאשר מדברים על משיח, אומר אני דבר בשם אומרו.

עבודתנו כבזמן גאולה

בי"ג תשרי (יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע) תשי"ג, אחרי תפילת ערבית, נתן הרבי למשפיע הישישי הרה"ח ר' שמואל לוויטין ז"ל מעות עבור קניית משקה, שחסידיים יתוועדו בבית-המדרש. הרש"ל (שנקרא על שם בעל ההילולא) סיפר סיפורים אחדים אודות בעל ההילולא ולאחר מכן אמר הרבי (שם עמ' 405):

היום מלאו שבעים (תרמ"ג-תשי"ג) מאז ההסתלקות [של המהר"ש], צריך אפוא שיהיה "הקיצו ורננו שוכני עפרי".

ובסיום אמר:

בכלל עבודתנו היא כמו בזמן גאולה ('בכלל איז אונזער ארבעט איז אזוי ווי א זמן גאולה').

"אני עוסק בגאולה"

"איך טו דאך אין גאולה – איז בעסער צו מקרב זיין" ("הרי אני עוסק בגאולה, מוטב אפוא לזרז"), כך הגיב הרבי לתמיהת אחד המטובים, ביום א של הגי-הפסח תשכ"ט, מדוע נוהג הרבי למוזג את כוסו של אליהו תמיד קודם ברכת המזון. והרבי הוסיף: "הרי תיכף אחר אכילת אפיקומן מתחילים ענייני הגאולה דלעתיד